

GEA, FLORA ET FAUNA

Noves dades per a la flora al·lòctona de Catalunya i del País Valencià

Carlos Gómez-Bellver*, Neus Nualart**, Neus Ibáñez**, Carles Burguera**, Hilari Álvarez*** & Jordi López-Pujol**

* Departament de Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambientals. Universitat de Barcelona. Av. Diagonal, 643, 08028 Barcelona.

** Institut Botànic de Barcelona. IBB, CSIC-ICUB. Pg. del Migdia, s/n. 08038 Barcelona.

*** Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació. C/ Tints, 13. 08830 Sant Boi de Llobregat.

Autor per a la correspondència: C. Gómez-Bellver. A/e: cgomezbellver@gmail.com

Rebut: 17-12-2018; Acceptat: 20-02-2019; Publicat: 31.03.2019

Resum

Presentem cites de 34 plantes al·lòctones trobades a Catalunya i al País Valencià fruit principalment del treball de camp dut a terme en aquests territoris. Com a novetats, en citem dues per a Europa –*Agave albomarginata* i *Euryops chrysanthemoides* × *E. pectinatus*–, cinc per a la península Ibèrica –*Opuntia chlorotica*, *Ptelea trifoliata*, *Rosa multiflora*, *Siphonostylis unguicularis* i *Solanandra maxima*–, vuit per a Catalunya –*Aspidistra elatior*, *Echinopsis oxygona*, *Mammillaria elongata*, *Morus kagayamae*, *Paraserianthes lophantha*, *Proboscidea louisianica*, *Tara spinosa* i *Vachellia caven*–, i vuit per a les diferents províncies catalanes: per a Barcelona, *Malephora purpureocrocea*, *Oenothera lindheimeri*, *Solanum pseudocapsicum*, *Tecomaria capensis* i *Tipuana tipu*; per a Girona, *Bouteloua dactyloides*; per a Lleida, *Erythrostemon gilliesii*; i, per a Tarragona, *Agave lophantha*. Tot i no ésser novetats, també aportem noves observacions de plantes poc citades. La majoria de les espècies són presents al territori de forma ocasional (tot i que en alguns casos estan plenament naturalitzades), i en general hi són com a conseqüència d'activitats principalment de jardineria.

Paraules clau: al·lòctona, naturalitzada, península Ibèrica.

Abstract

New records of alien vascular plants in Catalonia and the Valencian Country

We provide here records of 34 non-native plants found in Catalonia and the Valencian Country, mainly as a result of recent field research. The following taxa are cited as new at different scales: two in Europe –*Agave albomarginata* and *Euryops chrysanthemoides* × *E. pectinatus*–, five in the Iberian Peninsula –*Opuntia chlorotica*, *Ptelea trifoliata*, *Rosa multiflora*, *Siphonostylis unguicularis* and *Solanandra maxima*–, eight in Catalonia –*Aspidistra elatior*, *Echinopsis oxygona*, *Mammillaria elongata*, *Morus kagayamae*, *Paraserianthes lophantha*, *Proboscidea louisianica*, *Tara spinosa* and *Vachellia caven*–, five in the province of Barcelona *Malephora purpureocrocea*, *Oenothera lindheimeri*, *Solanum pseudocapsicum*, *Tecomaria capensis* and *Tipuana tipu*; and one in the provinces of Girona, Lleida and Tarragona –*Bouteloua dactyloides*, *Erythrostemon gilliesii*, and *Agave lophantha*, respectively. Data of some other plants not new for these regions but scarcely cited are also provided. Although most of the species are casual, for a few cases they are naturalized, mostly being originally introduced for horticultural purposes.

Key words: non-native, naturalized, Iberian Peninsula.

Introducció

Durant els darrers anys s'han publicat nombrosos treballs on queda palès que les plantes ornamentals són el grup més important, amb diferència, d'espècies introduïdes que recentment s'han trobat escapades –i en alguns casos naturalitzades– arreu del món (Dehnen-Schmutz & Touza, 2008; Faulkner *et al.*, 2016; Turbelin *et al.*, 2017). Una petita part poden esdevenir invasores, però el gran volum i varietat de plantes implicades en aquest procés fa que la seva presència al medi natural pugui comportar un greu impacte sobre els serveis ecosistèmics i una creixent pèrdua de biodiversitat. És per aquestes raons que cada cop més veus dins de l'àmbit científic reclamen una major atenció i control d'aquest fenomen (Pergl *et al.*, 2016; Ha-

euser, 2017). Conèixer la veritable identitat d'aquests tàxons i la seva distribució al nostre territori és bàsic per a poder gestionar més efectivament la seva possible naturalització (Pyšek *et al.*, 2013; Haeuser *et al.*, 2018).

Aportem dades sobre plantes subespontànies molt probablement aparegudes a l'àrea d'estudi com a conseqüència d'activitats de jardineria, potser amb l'única excepció de *Cucurbita moschata*, que també té usos alimentaris.

Materials i mètodes

El llistat de les citacions es presenta per ordre alfabètic del tàxon i inclou el nom del tàxon –amb el sinònim entre clau-

dàtors en algun cas adient–, les dades de les cites –província, comarca, localitat, coordenades UTM 100 × 100 metres amb sistema de referència ETRS89, altitud i data de l'observació, recollectors, plec d'herbari i comentari sobre l'hàbitat i els individus o poblacions observades–, la família segons Byng *et al.* (2016), l'origen, l'estat d'invasió a Catalunya i al País Valencià i, en els casos més rellevants, comentaris sobre la morfologia i distribució del tàxon.

Segons la metodologia proposada per l'herbari de l'Institut Botànic de Barcelona (BC), per a alguns dels tàxons que descrivim hem començat a aplicar la tècnica del *photo voucher* –fotografies en detall i en general de la planta on es fa servir un regle i una escala patró de colors per a tenir referència precisa de la seva mida i aspecte (en el text ho indiquem com «BC-PV», seguit del número de registre)– o del *hybrid voucher*, és a dir, la combinació del clàssic plec de mostra premsada i assecada de l'espècimen amb l'esmentat *photo voucher* (en el text ho indiquem com «BC-HV», seguit del número de registre).

Resultats

Abutilon grandifolium (Willd.) Sweet

BARCELONA, Maresme: Alella de Mar, en una banda del c/ Amadeu I, a prop de la riera d'Alella, 31TDF420920, 20 m, 18-IV-2018, C. Burguera, C. Gómez-Bellver, J. López-Pujol & N. Ibáñez (BC 884054, BCN 149495) (Fig. 1a). Petita població en un talús ruderalitzat, en plena floració.

(Malvaceae, Amèrica del Sud) Ocasional. Primera cita comarcal (Maresme).

Planta de la que desconeixem cap cita del sud d'Europa, tret de la península Ibèrica, on s'ha citat de les rodalies de Cadis (Paiva & Nogueira, 1993), el Prat de Llobregat (Verloove & Sánchez-Gullón, 2008; Álvarez *et al.*, 2016) i el Vendrell (Aymerich, 2016a).

Agave albomarginata Gentry

VALÈNCIA, Horta de València: el Saler, en un marge entre la carretera CV-500 i el càmping Park El Saler, 30SYJ296634, 2 m, 22-VII-2018, C. Burguera, C. Gómez-Bellver, J. López-Pujol, E. Mestre & N. Nualart (BC-HV 973163). Grup d'uns vuit individus de diferents mides, a una zona d'herba en una àrea oberta (Fig. 1b).

(Agavaceae, Mèxic) Ocasional. Primera cita europea.

Atzavara del grup Marginatae segons Gentry (1982), juntament amb *Agave difformis* A. Berger i *A. lechuguilla* Torr. Alguns autors proposen aquesta planta com a varietat d'*A. lechuguilla*, però és de morfologia força diferent –fulles estretes de fins a 125 cm de longitud, de color verd clar o grisenc, amb dents blanquinoses (Thiede, 2001)–. El grup de plantes del Saler es troba en una zona relativament oberta al costat de la carretera, just per fora d'una franja arbustiva alta de llentiscle amb alguns pins joves, a prop d'altres atzavares (*A. americana* L. subsp. *americana* i *A. ingens* var. *picta* A. Berger). Encara que recentment hem trobat aquesta planta cultivada al jardí de l'edifici històric de la Universitat de Bar-

celona, no sembla que sigui una planta massa emprada com a ornamental.

Agave lophantha Schiede

GIRONA, Alt Empordà: Cadaqués, al km 15,1 de la carretera GI-614, al talús de la banda esquerra direcció Cadaqués, 31TEG217823, 100 m, 22-XI-2016, C. Gómez-Bellver, J. López-Pujol & N. Nualart (BC 990425). Un adult, quatre juvenils i cinc rebrots, amb *Cotyledon orbiculata* (Fig. 1c); TARRAGONA, Tarragonès: Tarragona, urbanització Escorpi, 31TCF589561, 65 m, 5-IV-2015, J. López-Pujol, *vidi vivam*. Petit nucli de rosetes fa anys cultivades, de les quals tres presentaven inflorescència madura i una l'escap en formació, on vam observar diverses noves plantes joves per reproducció vegetativa, amb altres atzavares: *Agave difformis*, *Agave salmiana* var. *ferox* i *Agave sisalana* s.l. (Fig. 1d); *ibidem*, a uns 100 m de l'anterior nucli, 31TCF590560, 64 m, 5-IV-2015, J. López-Pujol, *vidi vivam*. Persistent de cultiu abandonat, on també s'observa reclutament, amb altres allòctones: *Agave sisalana* s.l., *Aloe maculata*, *Aptenia* 'Red Apple' i *Kalanchoe × houghtonii*.

(Agavaceae, Mèxic) Ocasional. Primera cita per a Tarragona.

Pertany al subgènere *Littaea* (Gentry, 1982; Thiede, 2001) d'inflorescència espiciforme. L'única cita europea coneguda d'aquesta planta fins al moment correspon a la d'Aymerich (2015) de Llançà (Alt Empordà). Aportem tres noves localitats per a Catalunya, d'on confirmem la seva presència a Girona i donem primeres cites per a Tarragona.

Albizia julibrissin Durazz.

VALÈNCIA, Horta Nord: Rocafort, urbanització Santa Bàrbara, en una banda de la CV-310, 30SYJ211808, 84 m, 23-VII-2018, C. Burguera, C. Gómez-Bellver, J. López-Pujol, E. Mestre & N. Nualart, *vidi vivam*. Un individu adult en floració.

(Fabaceae subf. Mimosoideae, centre i est d'Àsia) Ocasional. Naturalitzada localment.

Ha estat citada com a escapada en algunes localitats del litoral català (Oliver, 2006; Royo, 2006). Pel que fa al País Valencià, sense donar cites concretes, Mateo & Crespo (2014) la consideren assilvestrada a terra baixa, i Mateo *et al.* (2015) comenten que excepcionalment pot trobar-se algun exemplar escapat o més o menys assilvestrat prop de zones habitades. Només l'hem trobat citada del Pinós a Alacant per A. Navarro i J.C. Cristóbal el 1996 (GBIF, <https://www.gbif.org>, plec ABH 32766-1). Aportem aquí una localitat concreta per a la província de València.

Aspidistra elatior Blume

BARCELONA, Baix Llobregat: Collbató, riera de Can Dalmasas, 31TDG005018, 358 m, 3-V-2018, P. Farelo, C. Gómez-Bellver, N. Ibáñez, J. López-Pujol & S. Pyke (BC-HV 973076). A la llera de la riera, ara sense curs d'aigua, a la base d'una paret coberta de vegetació lianosa, en una zona ombrívola i humida (Fig. 2a).

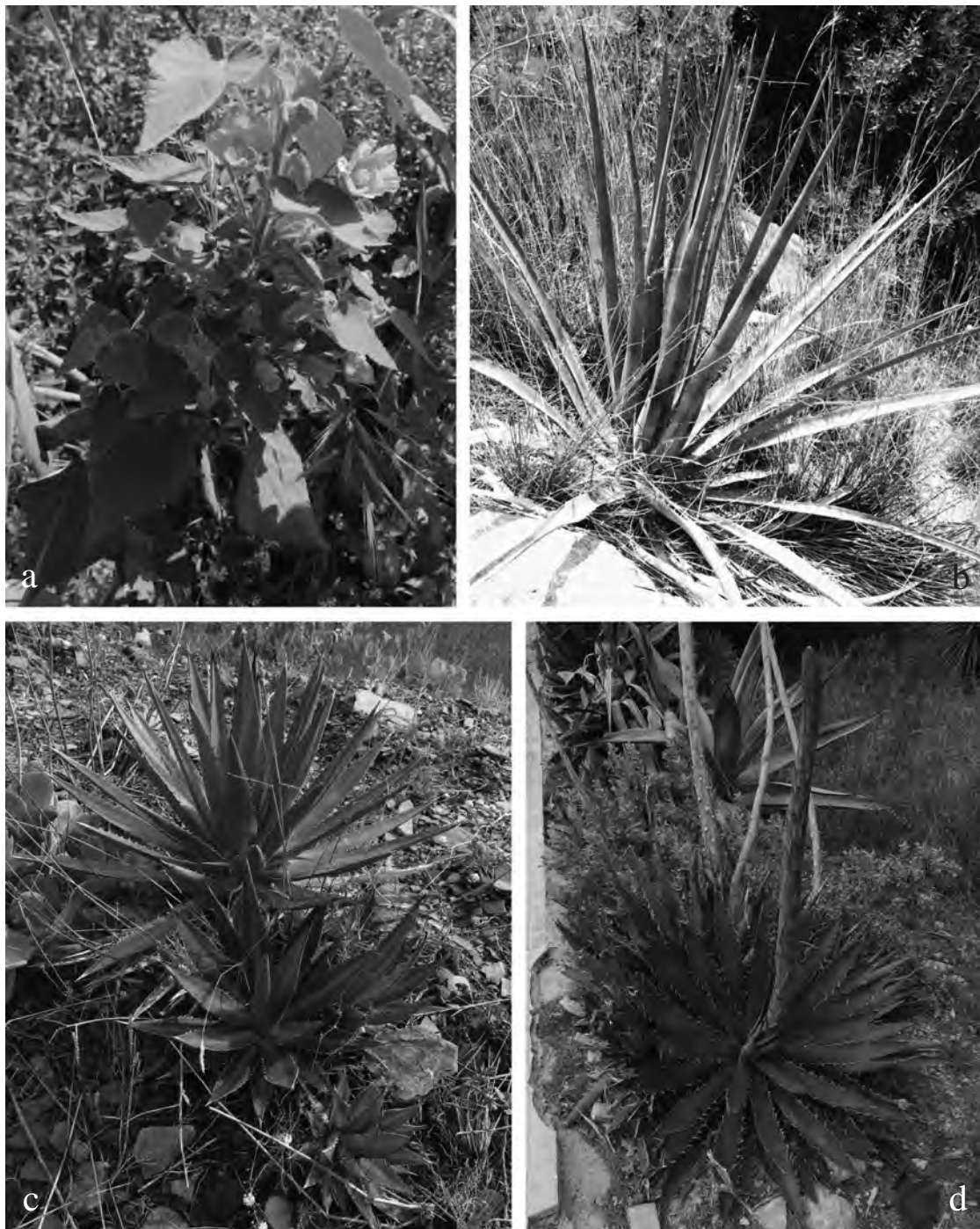

Figura 1. a) *Abutilon grandifolium*, Alella de Mar; b) *Agave albomarginata*, el Saler; c-d) *A. lophantha*, Cadaqués i urbanització Escorpí, respectivament. Fotos: C. Gómez-Bellver (a-c), J. López-Pujol (d).

(Asparagaceae, est d'Àsia) Ocasional. Primera cita per a Catalunya.

Plantada amb certa freqüència en jardins públics i particulars, no tolera bé la insolació directa i requereix d'un ambient relativament humit. Els individus observats procedeixen d'abocaments d'habitatges propers, en un entorn propici per a la seva persistència. Segona cita peninsular, observada prèviament el 2001 a Serra, a la província de València (Guillot, 2003).

Bouteloua dactyloides (Nutt.) Columbus

GIRONA, Selva: Sant Feliu de Buixalleu, Gaserans, 31TDG674205, 75 m, 29-IX-2018, J. Gestí (HGI 23967). En un solar prop de l'ajuntament, ocupant ca. 4 m² (Fig. 2b-c).

(Poaceae, Amèrica del Nord) Ocasional. Primera cita per a la província de Girona.

Gramínia de baix requeriment hídric i tolerant a la insolació i al trepig que es fa servir per a gespes de baix manteniment. Va ser citada per primer i únic cop a la península

Figura 2. a) *Aspidistra elatior*, Collbató; b-c) *Bouteloua dactyloides*, S. Feliu de Buixalleu, espiga mascle (b) i femella (c); d-e) *Casuarina cunninghamiana*, Montjuïc i València, respectivament. Fotos: J. López-Pujol (a), J. Gesti (b-c), C. Gómez-Bellver (d-e).

Ibèrica de la riera de Torrelles al Baix Llobregat (Álvarez *et al.*, 2016), i a la resta del sud d'Europa només a Grècia (Arianoutsou *et al.*, 2010). Planta dioica de la que s'han observat els dos peus, d'espigues força diferents.

Casuarina cunninghamiana Miq.

BARCELONA, Barcelonès: Barcelona, Montjuïc, sot de la Foixarda, al costat de l'hípica, 31TDF289799, 53 m, 6-IV-2018, S. Pyke, J.M. Montserrat, J. López-Pujol, N. Ibáñez & C. Gómez-Bellver, *vidi vivam*. Individus de diferents mides, des de plantes joves fins a altres de prop de 2 m, creixent a prop de la bassa d'aigua; ibídem, a les escales de pujada cap a l'estadi olímpic, 31TDF290798, 81 m, 13-VII-2017, P. Farelo, C. Gómez-Bellver & N. Ibáñez, *vidi vivam*. Prop d'una

dotzena de plantes de 10-30 cm creixent a la base d'alguns graons (Fig. 2d); Barcelona, a prop de la porta d'entrada de l'edifici Prevosti de la Facultat de Biologia, 31TDF264819, 66 m, 21-IX-2017, C. Gómez-Bellver & A. Moreno (BCN 143485). Planta d'uns 40 cm, en una petita esquerda del formigó del terra; l'explicació més versemblant de la seva presència és l'anemocòria de les seves llavors alades; VALÈNCIA, Ciutat de València: al sud de Pinedo, a la rotonda que enllaça la CV-5010 amb la CV-499, 30SYJ292654, 3 m, 22-VII-2018, C. Burguera, C. Gómez-Bellver, J. López-Pujol, E. Mestre & N. Nualart, *vidi vivam*. Un exemplar d'uns 70 cm, en una zona viària, creixent en una població d'*Agave fourcroydes* persistent de cultiu (Fig. 2e); Camp de Túria: Bétera, voltants de la urbanització Providència, 30SYJ196842, 86

Figura 3. a) *Crassula arborescens*, Salou; b) *Cucurbita moschata*, S. Vicenç dels Horts; c) *Cylindropuntia leptocaulis*, Pira; d-e) *Echinopsis oxygona*, Pira, a una banda de la carretera C-241d i per sobre del Camí Vell, respectivament; f) *Erythrostemon gilliesii*, Anglesola. Fotos: J. López -Pujol (a), C. Gómez-Bellver (b-f).

m, 23-VII-2018, *C. Burguera, C. Gómez-Bellver, J. López-Pujol, E. Mestre & N. Nualart*. Una planta juvenil a prop de la carretera en una zona de cases baixes i erms ruderals.

(Casuarinaceae, nord-est d' Austràlia) Ocasional.

Arbre utilitzat com a ornamental, de ràpid creixement sobretot en ambients riparis on, a la seva àrea nativa, pot ser una espècie dominant (Potgieter *et al.*, 2014). Encara que no és el seu hàbitat més adient, hem observat una certa capacitat d'aquesta espècie per a créixer en esquerdes en substrats rocallosos i fins i tot de ciment. De fet ja va ser citada de la ciutat de Barcelona per Casasayas (1989) i n'és coneguda l'aparició esporàdica de plançons en diversos punts de la ciutat, alguns reportats aquí; aspecte fins ara mal documentat en publicacions. Es troba subespontània principalment al sud i al litoral mediterrani de la península Ibèrica (Rocha, 1990). Aportem més cites per a Catalunya i el País Valencià i, per a aquest darrer, proporcionem la primera observació per a la comarca del Camp de Túria. És una planta que sembla ben adaptada a les nostres contrades, on és molt probable que augmenti la seva presència, sobretot a prop de les àrees on es cultiva, i que a Sud-àfrica ha mostrat caràcter invasor (Potgieter *et al.*, 2014).

Crassula arborescens (Mill.) Willd.

TARRAGONA, Tarragonès: Salou, punta del Lari, 31TCF 445476, 13 m, 30-IV-2018, *J. López-Pujol* (BC-HV 973049). En un replà en penya-segat litoral, un sol individu acompanyat d'altres plantes crasses al·lòctones: *Crassula multicava*, *Crassula ovata* i *Kalanchoe × houghtonii* (Fig. 3a).

(Crassulaceae, Sud-àfrica) Ocasional. Primera cita comarcal (Tarragonès).

Planta citada de Catalunya al sud de Tarragona (comarques del Baix Ebre i el Montsià) (Torres *et al.*, 2003; Royo, 2006) i del País Valencià a Castelló (Royo, 2006) i València (BDBC, <http://www.bdb.gva.es> amb dues citacions, S. Fos & J.E. Oltra el 2010 i S. Fos el 2011). Aquesta espècie té una certa semblança –sense la inflorescència– amb *Cotyledon orbiculata*, de fulles més grosses, i de vegades ha estat confosa amb *Crassula ovata*, amb la que vam poder comprovar *in situ* la diferència foliar respecte *C. arborescens*, amb hidàtodes vermellosos marcats i amb un fi revestiment pruïnós característic (Jaarsveld, 2003) (veure detalls a la Fig. 3a).

Cucurbita moschata Duchesne

BARCELONA, Baix Llobregat: Sant Vicenç dels Horts, marge dret del Llobregat, a uns 500 m riu avall des de la desembocadura de la riera de Torrelles, 31TDF185818, 9 m, 8-VII-2015, *H. Álvarez & C. Gómez-Bellver* (BCN 123451). Diversos individus de petita mida, amb poques fulles, dispersos a la zona, sobre terreny argilós amb petits còdols (Fig. 3b).

(Cucurbitaceae, nord d' Amèrica del Sud) Ocasional. Primera cita comarcal (Baix Llobregat).

S'ha citat recentment a Escandinàvia el 2010 i a Bèlgica el 2014 (on és considerada molt rara i efimera; Verloove, 2018), a Portugal (Verloove & Alves, 2016), i també apareix

al darrer *checklist* de la flora al·lòctona d'Itàlia (Galasso *et al.*, 2018). A Catalunya només es coneixia la cita de Terrassa (Casasayas, 1989) i la referència, sense cita concreta, de la comarca de la Garrotxa a Girona (Oliver, 2009), en marges d'horts i rius. Es considera cultivada i temporalment assilvestrada al País Valencià (Mateo *et al.*, 2015). Encara que aquesta espècie consta al llistat de la *Sinopsis de la Flora Al·lòctona Española* (Sanz *et al.*, 2004) no trobem referències concretes de la resta de la península Ibèrica, a part de les poques esmentades.

Cylindropuntia leptocaulis (DC.) F.M. Knuth

TARRAGONA, Conca de Barberà: Pira, en una banda de la carretera C-241d, 31TCF500875, 406 m, 10-VII-2018, *C. Burguera, C. Gómez-Bellver, J. López-Pujol & N. Ibáñez* (BC-PV 973173). Grup nombrós de plantes en un talús, ocupant uns 20 m², convivint amb altres plantes crasses, la majoria persistents de cultiu (Fig. 3c).

(Cactaceae, sud-oest d' Amèrica del Nord) Ocasional. Primera cita comarcal (la Conca de Barberà).

Aquest cactus només ha estat citat a Europa al litoral est i nord-est de la península Ibèrica, a les províncies de Tarragona (Aymerich & Gustamante, 2015; Aymerich, 2016a) i de València (Guillot *et al.*, 2009a; BDBC, citat per G. Ballester, V. Deltoro i P. Luna els anys 2012, 2013 i 2017, respectivament).

Echinopsis oxygona (Link) Zucc. ex Pfeiff. & Otto

TARRAGONA, Conca de Barberà: Pira, en una banda de la carretera C-241d, 31TCF500875, 406 m, 10-VII-2018, *C. Burguera, C. Gómez-Bellver, J. López-Pujol & N. Ibáñez* (BC-PV 973157). Grup de plantes antigament cultivades en un talús, on han aparegut diversos individus nous creixent a la base d'unes atzavares i amb restes de floració recent (Fig. 3d); *ibídem*, al pendent d'un petit turó dominat per una pineda poc densa, per sobre del Camí Vell, 31TCF496872, 407 m, 10-VII-2018, *C. Burguera, C. Gómez-Bellver, J. López-Pujol & N. Ibáñez* (BC-PV 973045). Sis o set individus, distribuïts aïlladament en una àrea d'uns 50-60 m² (Fig. 3e).

(Cactaceae, Amèrica del Sud) Ocasional. Primera cita per a Catalunya.

Gènere sud-americà que compta ja amb cinc espècies al territori estudiat. De flors blanques, té una aparença semblant a *Echinopsis eyriesii* (Turpin) Pfeiff. & Otto, espècie amb la qual es podria confondre, tot i que aquesta darrera té les flors de color vermell clar o lila (Anderson, 2001). Només citada d'Europa de dues localitats del País Valencià, a Benicàssim (Castelló) i Cullera (València) (Laguna *et al.*, 2014), i de la que s'han trobat poblacions naturalitzades a Austràlia, les illes Galápagos i Sud-àfrica (Cheek & Crouch, 2015). La fase final de l'antesi observada a les dues poblacions denota una bona adaptació als terrenys on l'hem trobada.

Erythrostemon gilliesii (Wall ex Hook.) Klotzsch [= *Caesalpinia gilliesii* (Wall ex Hook.) D. Dietr.]

LLEIDA, Urgell: Anglesola, al sud del poble, 31TCG400126, 326 m, 10-VII-2018, *C. Burguera, C. Gómez-Bellver, N.*

Figura 4. a) *Euryops chrysanthemoides* × *E. pectinatus*, l'Escala; b-d) *Koelreuteria paniculata*, Montjuïc, Castelldefels i platja d'Alboraià, respectivament; e) *Malephora purpureocrocea*, Barcelona; f) *Mammillaria elongata*, Pira. Fotos: C. Gómez-Bellver (a-f).

Ibáñez & J. López-Pujol, vidi vivam. Dos individus en flor, escapats a pocs metres d'un habitatge rústic (Fig. 3f).

(Fabaceae, Amèrica del Sud) Ocasional. Primera cita per a la província de Lleida.

Planta que apareix com a subespontània de forma dispersa al sud d'Europa (Arianoutsou *et al.*, 2010; Galasso *et al.*, 2018). A Catalunya s'ha citat de Tarragona (Royo, 2006) i de les províncies valencianes d'Alacant (Serra, 2007; BDBCV, citat per J. Aragoneses i L. Serra els anys 2017 i 2014, respectivament) i València (Peña *et al.*, 2017; BDBCV, citat per G. Mateo el 2006, A. Peña el 2012 i E. Laguna el 2013).

***Euryops chrysanthemoides* (DC.) B. Nord. × *E. pectinatus* (L.) Cass.**

GIRONA, Alt Empordà: l'Escala, al NE del poble, petit barri de cases baixes, molt a prop de la GI-623, 31TEG102629, 27 m, 22-II-2018, C. Gómez-Bellver, J. López-Pujol & N. Ibáñez (BC 973262, BCN 149497), almenys dos arbusts de més de 1,5 m d'alçada molt intricats, amb moltes fulles glabres però defoliats a la base, amb flors llargament pedunculades als extrems de les branques, en un talús d'un bosquet esclarissat (Fig. 4a).

(Asteraceae, híbrid de parentals sud-africans) Ocasional. Primera cita europea.

Arbust ramificat, glabre –les parts joves poden ser inicialment canescents o piloses que amb el temps es tornen glabres–, de fulles pectinades, gairebé pinnatipartides, amb lòbuls linears. Forma capítols llargament pedunculats, de flors grogues. D'acord amb la monografia del gènere de Nordestam (1968), els exemplars trobats corresponen a l'híbrid *Euryops chrysanthemoides* (DC.) B. Nord. × *E. pectinatus* (L.) Cass. Malgrat ser estèril –forma aquenis immadurs–, aquest autor va observar que es podia generar de forma espontània a partir dels dos parentals cultivats en jardins i que es podia reproduir fàcilment mitjançant esqueixos, el que donava com a resultat una planta valuosa com a ornamental, sobretot perquè tenia flor tot l'any. Les dues espècies parentals tenen aspecte similar, però *E. pectinatus* és una planta generalment molt pilosa, amb abundant papus a la base de les flors tubuloses, mentre que *E. chrysanthemoides* és glabre i no presenta papus. Vam comprovar que les fulles de les plantes de l'Escala tenien pecíols de mida intermèdia entre les dues espècies progenitores (més llargs que a *E. chrysanthemoides* i més curts que a *E. pectinatus*), i que presentaven papus a les flors, però no tan abundant com a *E. pectinatus*.

E. pectinatus es considera escapada a Nova Zelanda (Heenan *et al.*, 2004), mentre que *E. chrysanthemoides* ha estat citada com a ocasional a València (Peña *et al.*, 2017) i Portugal (Verloove & Alves, 2016) i com a naturalitzada a Austràlia

(Thompson, 2006). Per altra banda, no trobem cap informació de l'hibrid com a introduït a cap territori, encara que és probable que s'hagi confós amb algun dels parentals. L'ús en jardineria d'aquestes tres plantes tant a nivell públic com privat ens fa pensar en nous episodis de subespontaneïtat al territori durant els propers anys.

Furcraea selloa K. Koch

VALÈNCIA, Horta de València: el Saler, a la vora dreta de la carretera CV-500 direcció al càmping, 30SYJ294635, 3 m, 22-VII-2018, C. Burguera, C. Gómez-Bellver, J. López-Pujol, E. Mestre & N. Nualart (BC-HV 973191). Adult incipientment atacat pel morrut, a la vora de diverses plantes d'*Agave americana* subsp. *americana*, algunes mortes per la mateixa causa.

(Agavaceae, possiblement Guatemala) Ocasional. Segona cita per al País Valencià.

De la península Ibèrica se'n coneixen naturalitzades *Furcraea foetida* (L.) Haw. i *F. selloa*, la primera només de Portugal i la segona de València i Portugal (Aedo, 1986; Sequeira et al., 2011; Guillot et al., 2016) i recentment *F. parmentieri* (Roezl ex Ortgies) García-Mend., de Galícia (González-Martínez, 2016). *Furcraea selloa* és freqüentment emprada com a ornamental en jardineria –sovint la forma *marginata*–, i ocasionalment es pot escapar de cultiu. L'exemplar trobat correspon a la forma verda (no variegada), així com la cita precedent del País Valencià (Guillot et al., 2016).

Koelreuteria paniculata Laxm.

BARCELONA, Barcelonès: Barcelona, Montjuïc, c/ dels Tres Pins, prop de la cruïlla amb c/ Font i Quer, 31TDF298798, 119 m, 21-VI-2016, C. Gómez-Bellver (BC 955825, BCN 133402). Dos individus d'1,60-1,80 m amb unes 10 plantes joves, en una àrea d'uns 12 m² en un talús herbaci ruderalitzat, i una petita planta d'uns 60 cm a l'altra banda del carrer, en ambient similar (Fig. 4b); Baix Llobregat: Castelldefels, urbanització a la part alta del Ratpenat, 31TDF098687, 98 m, 27-IV-2018, H. Álvarez & C. Gómez-Bellver, *vidi vivam*. Dos individus, d'1,60-1,80 m, a la part alta d'un talús, en una zona de moviment de terres per a la construcció de cases unifamiliars (Fig. 4c); VALÈNCIA, Horta Nord: desembocadura del riu Carraixet, nord de la platja d'Alboraia als voltants de l'ermita dels Peixets, 30SYJ300758, 2 m, 23-VII-2018, C. Burguera, C. Gómez-Bellver, J. López-Pujol, E. Mestre & N. Nualart, *vidi vivam*. En un herbassar ruderalitzat, en fructificació (Fig. 4d); VALÈNCIA, Horta Oest: Xirivella, al sud-est de la població, a prop de la vora del Túria, 30SYJ225705, 23 m, 24-VII-2018, C. Burguera, C. Gómez-Bellver, J. López-Pujol, E. Mestre & N. Nualart, *vidi vivam*.

(Sapindaceae, Corea, Vietnam i Xina) Ocasional. Primera cita comarcal (el Barcelonès).

Apareix com a naturalitzada de forma dispersa a la península Ibèrica (Muñoz & Navarro, 1986; Sanz et al., 2004) i mostra un cert caràcter invasor local al sud dels Estats Units (Gilman & Watson, 2007) i Sud-àfrica (Henderson, 2007). S'ha reportat dels municipis valencians d'Alboraia, Catarroja i Paterna (Laguna & Ferrer-Gallego, 2012; Ferrer-Gallego

et al., 2016; Peña et al., 2017); a Catalunya ha estat citada de la província de Barcelona a Barcelona ciutat i a la muntanya de Montjuïc, però també a la Garriga i Puig-reig, i a Girona a Castellfollit de la Roca (Casasayas, 1989; Aymerich, 2013).

Malephora purpureocrocea (Haw.) Schwantes [= *M. crocea* (Jacq.) Schwantes]

BARCELONA, Barcelonès: Barcelona, vorera al c/ de Sabino Arana, 31TDF269819, 67 m, 24-IV-2018, C. Gómez-Bellver (BC 973087). Una planta en floració, i observada en fructificació 10 dies després (Fig. 4e).

(Aizoaceae, Sud-àfrica) Ocasional. Primera cita per a la província de Barcelona.

Espècie considerada per alguns autors com a varietat de *Malephora crocea* (Jacq.) Schwantes (p. ex. Ferren et al., 1981; McIntosh, 2011; Scholz et al., 2013) basant-se principalment en la coloració dels pètals, entre vermellosa i porpra. *Malephora crocea* és una planta mal coneguda i possiblement conespècífica d'altres espècies del gènere segons recents flores sud-africanes (Klark, 2012, 2013), mentre que Hartmann (2017), a la revisió de la família, indica que no es coneix l'ecologia ni la seva distribució a Sud-àfrica.

La diferent tonalitat dels pètals sembla un caràcter poc sòlid per a diferenciar les dues espècies, sobretot si tenim en compte que al llarg del període de floració pot anar canviant (Ferren et al., 1981). Creiem, doncs, que si bé es pot parlar de varietats, tots dos tàxons s'haurien de considerar la mateixa espècie. En aquest cas el nom prioritari seria *M. purpureocrocea* (Haw.) Schwantes [basíonim: *Mesembryanthemum purpureocroceum* Haw., *Observ. Mesembryanthemum* 2: 257. 1795] respecte a *M. crocea* [basíonim: *M. croceum* Jacq., *Fragm. Bot.* 17 (t. 11). 1800].

Dins el nostre àmbit d'estudi ha estat citada generalment com a *M. crocea*, amb distribució litoral, d'Alacant (Guillot et al., 2009b, com a *M. purpureocrocea*; BDBC, amb dues citacions, J. Pérez el 2013 i E. Laguna et al. el 2017), de Girona (Pyke, 2008; Gómez et al., 2010; Giménez, 2012; Aymerich, 2016c) i de Tarragona (Aymerich & Gustamante, 2015).

Vam observar aquesta planta en un ambient totalment urbà, creixent entre una vorera molt estreta i la calçada d'un carrer asfaltat, on semblava prou adaptada. No l'hem vist plantada als voltants, a diferència d'altres aizoàcies ornamentals.

Mammillaria elongata DC.

TARRAGONA, Conca de Barberà: Pira, al pendent del petit pujol per sobre del Camí Vell, 31TCF496872, 405 m, 10-VII-2018, C. Burguera, C. Gómez-Bellver, J. López-Pujol & N. Ibàñez (BC-PV 973077). Individu format per un agregat compacte d'unues 25 tiges de fins a 15 cm, en una clariana d'un talús amb marcat pendent dins d'una pinada esclarissada (Fig. 4f).

(Cactaceae, Mèxic als estats de Guanajuato, Hidalgo i Querétaro) Ocasional. Primera cita per a Catalunya.

Fins ara només havia estat citada el 2014 de Nàquera a València (Laguna et al., 2014) com a primera cita europea. Actualment es coneix també d'Itàlia, on es considera naturalitzada localment (Galasso et al., 2018).

Figura 5. a-b) *Nephrolepis cordifolia*, S. Cugat del Vallès i Montjuïc, respectivament; c) *Oenothera lindheimeri*, Barcelona; d-e) *Opuntia chlorotica*, Collbató; f) *Paraserianthes lophantha*, Montjuïc. Fotos: H. Álvarez (a), C. Gómez-Bellver (b-d,f), N. Ibáñez (e).

***Morus kagayamae* Koidz.**

BARCELONA, Barcelonès: Montjuïc, al nord del cementiri, 31TDF294789, 104 m, 09-XI-2017, N. Ibáñez, P. Farelo & C. Gómez-Bellver (BC 973263). Peu jove de prop de 2 m, en una obaga a la vora d'una petita riera seca, en un indret molt ruderalitzat.

(Moraceae, Japó) Ocasional. Primera cita per a Catalunya.

Aquesta morera ornamental ha estat considerada com una varietat de *Morus alba* L. però sembla més relacionada amb *M. australis* Poir. –del grup *Dolychostylae* de Koidzumi (1917), d'estils florals llargs– que no pas amb *M. alba* i *M. nigra* L. –del grup *Macromorus*, d'estils curts– (Laguna &

Ferrer-Gallego, 2014). Considerant possibles hibridacions, al treball d'aquests darrers autors es distingeix *Morus australis*, de fulles molt llustroses, amb lòbuls apiculats (els centrals molt més llargs que els laterals) i revers amb pilositat abundant amb tricomes, de *M. kagayamae*, de fulles sense brillantor, amb lòbuls molt apiculats, sobretot a les fulles més terminals, i revers gairebé sense pèls ni tricomes. El cultivar 'Fruitless', que produeix només flors masculines, és el més emprat en jardineria a la península Ibèrica (Guillot, 2009). Aquesta morera ha estat citada com a escapada a València (Laguna & Ferrer-Gallego, 2014) i Itàlia (Galasso *et al.*, 2018). A Montjuïc vam veure plantes cultivades d'aquesta espècie en fruit, on eren molt visibles les restes d'estils molt sobresortints de les sorosis.

Nephrolepis cordifolia (L.) C. Presl

BARCELONA, Barcelonès: Sant Cugat del Vallès, riera de Sant Medir a la serra de Collserola, 31TDF266882, 215 m, 9-VII-2017, *H. Álvarez, vidi vivam*. Un individu a la vora d'un camí forestal (Fig. 5a); Barcelona, Montjuïc, camí de la Foixarda, 31TDF287797, 58 m, 13-VII-2017, *C. Gómez-Bellver, N. Ibáñez & P. Farelo* (BC 990559, BCN 143181). Diversos individus a la banda d'una gran paret de roca, la majoria a la base i alguns a uns 3 a 8 m d'altitud, amb *Tecomaria capensis* (Fig. 5b); Vallès Occidental: Montcada i Reixac, en una banda de la C-17, 31TDF319922, 55 m, 17-VII-2017, *J. Altimira, vidi vivam*. En un contrafort de formigó en una banda de la carretera.

(Nephrolepidaceae, Àsia i Oceania) Ocasional.

Aportem noves dades per a la ciutat de Barcelona i rodalies, on va ser trobada per primer cop el 2007 prop del riu Besòs (Pyke, 2008). Falguera força popular en jardins domèstics, la qual cosa fa que probablement en el futur es vagin trobant noves plantes escapades a ambients rupícoles i parets o murs artificials a les poblacions on es cultiva.

Oenothera lindheimeri (Engelm. & A. Gray) W.L. Wagner & Hoch

BARCELONA, Barcelonès: Barcelona, les Glòries, a la banda nord, 31TDF319837, 13 m, 12-IX-2018, *C. Gómez-Bellver* (BC 844048, BCN 149499), grup compacte de plantes en flor que creixen al llarg de *ca.* 35-37 m a tocar de la reixa metàl·lica provisional que delimita una gran zona d'obres, sobre terres remogudes i amb diverses espècies de plantes ruderals oportunistes (Fig. 5c).

(Onagraceae, sud dels Estats Units) Ocasional. Primera cita per a la província de Barcelona.

Plantada en jardins i zones verdes urbanes. Els precedents al territori com a planta ocasional són relativament recents, on s'ha citat a Alacant (Crespo *et al.*, 2013; Sánchez *et al.*, 2017) i a Tarragona (Aymerich & Gustamante, 2016; P. Barnola & F. Caralt, 2016, com. pers.). A la resta de la península Ibèrica s'ha observat a Andalusia (Sánchez & Verloove, 2015) i al sud de Portugal (Verloove & Sánchez-Gullón, 2012). El ràpid establiment i creixement de la població barcelonina indica una bona predisposició d'aquesta espècie a naturalitzar-se en aquest tipus d'ambient.

Opuntia chlorotica Engelm. & J.M. Bigelow

BARCELONA, Baix Llobregat: Collbató, a prop de la riera de Can Dalmasas, 31TDG003019, 364 m, 3-V-2018, *P. Farelo, C. Gómez-Bellver, N. Ibáñez, J. López-Pujol & S. Pyke* (BC-HV 973082), revisitat en flor el 9-VI-2018, *N. Ibáñez*. Planta de gran mida a la part alta d'un talús, en una gespa, prop de la riera, en fructificació (Fig. 5d-e).

(Cactaceae, sud-est dels Estats Units i estat de Sonora al nord-est de Mèxic) Ocasional. Primera cita a la península Ibèrica.

La planta observada correspon a la descripció d'Anderson (2001) i a la determinació segons la clau de Guiggi (2008). A la resta d'Europa només ha estat citada d'Itàlia (Galasso

et al., 2018), com a ocasional. Vam identificar exemplars d'aquesta espècie cultivats en un habitatge proper situat a uns 200 m de la població silvestre.

Paraserianthes lophantha (Willd.) I.C. Nielsen

BARCELONA, Barcelonès: Montjuïc, camí per sota del cementiri, per sobre del Sot del Migdia, 31TDF289787, 80 m, 1-VI-2016, *S. Pyke, N. Ibáñez, J. López-Pujol & P. Farelo* (BC 956032), revisitat el 9-XI-2017 (BCN 143487). Diversos individus adults amb reclutament a punt de florir i encara amb llegums persistents de l'any anterior (Fig. 5f).

(Fabaceae subf. Mimosoideae, Amèrica del Sud) Naturalitzada localment. Primera cita per a Catalunya.

Al País Valencià va ser observada per primer cop el 1991 a Teulada, Alacant (Nebot & Mateo, 1993), encara que actualment s'ha citat a les tres províncies valencianes (Sanz *et al.*, 2011). De la resta de la península Ibèrica es coneix naturalitzada a diverses localitats de Galícia (Pino *et al.*, 2011) i de Portugal (Marchante *et al.*, 2008).

Phymosia umbellata (Cav.) Kearney

BARCELONA, Barcelonès: Montjuïc, jardins del Mirador, al vessant nord-est cap al port, 31TDF305798, 114 m, 17-III-2017, *C. Gómez-Bellver, vidi vivam*. Alguns grans arbusts en flor, en un lloc inaccessible degut a unes reixes metàl·liques i a un fort pendent (Fig. 6a).

(Malvaceae, Mèxic) Ocasional.

Va ser indicada com a novetat de la península Ibèrica a la serra de Collserola de Barcelona el 2014 (Gómez-Bellver *et al.*, 2016). La nova localitat que aportem es troba a *ca.* 8 km de la primera, a la part alta de la muntanya de Montjuïc, on hem observat aquesta espècie cultivada sobretot al vessant marítim. A Europa només la coneixem citada de Rodes a Grècia com a casual (Galanos, 2015).

Proboscidea louisianica (Mill.) Thell.

BARCELONA, Baix Llobregat: Sant Boi de Llobregat, Camps Blancs, 31TDF188766, 55 m, 28-IX-2018, *H. Álvarez* (BC 973089, BCN 149503). Exemplar solitari en floració, acompanyat d'espècies ruderals nitròfiles, situat en el talús d'un solar sense manteniment (Fig. 6b).

(Martyniaceae, Mèxic i sud dels Estats Units) Ocasional. Primera cita per a Catalunya.

Planta anual cultivada com a ornamental pels seus fruits característics, amb dos apèndixs en forma de llarga banya corbada, que es poden consumir com a verdura. Es troba naturalitzada a Europa, la Xina i Austràlia, al centre i oest de la península Ibèrica (Paiva, 2001) i a es Mercadal a Menorca (Fraga *et al.*, 2001), i ha estat citada puntualment a Bellús, a la província de València (Conca *et al.*, 2002).

Ptelea trifoliata L.

BARCELONA, Barcelonès: Barcelona, Montjuïc, pineda a la vora del castell, 31TDF298791, 170 m, 11-XII-2018, *H. Álvarez & C. Gómez-Bellver* (BC 973488). Individus joves, de 0,80-1,20 m, en tres punts de la pineda, separats uns 25-30

Figura 6. a) *Phymosia umbellata*, Montjuïc; b) *Proboscidea louisianica*, S. Boi de Llobregat; c) *Ptelea trifoliata*, Montjuïc. d) *Rosa multiflora*, Molins de Rei; e-f) *Siphonostylis unguicularis*, font de la Pineda (var. *alba*) i Molins de Rei, respectivament. Fotos: C. Gómez-Bellver (a,c-e), H. Álvarez (b,f).

m entre ells, amb juvenils de *Celtis australis* i *Olea europaea* (Fig. 6c).

(Rutaceae, Amèrica del Nord) Ocasional. Primera cita per a la península Ibèrica.

Arbre de no més de 8-9 m o arbust gran, de fulles aromàtiques, alternes, trifoliades, que produeix sàmares més o menys orbiculars, molt semblants a les dels oms. Espècie introduïda a Europa el 1704 (Fournier, 1951-1952) i emprada com a ornamental a la península Ibèrica (Sánchez de Lorenzo, 2007; Guillot *et al.*, 2009c) encara que al nostre territori d'estudi sembla poc cultivada. A la resta d'Europa es coneix com a casual d'Itàlia (Pignatti, 1982; Galasso *et al.*, 2018), Bèlgica –introduïda el 1959 (Verloove, 2006) i naturalitzada localment (Verloove & Lambinon, 2014)–, França i altres països al centre i nord del continent, bé escapada o naturalitzada (DAISIE, 2019; EURO+MED PlantBase, 2019). Les plantes de Montjuïc no presentaven òrgans reproductors, però vam poder confirmar-ne la identitat amb la monografia del gènere de Bailey (1962) i contrastant la mostra amb un plec americà dipositat a l'herbari BC.

Rosa multiflora Thunb.

BARCELONA, Baix Llobregat: Molins de Rei, riera de Vallvidrera (la Rierada), serra de Collserola, 31TDF205875, 102 m, VIII-2018, H. Álvarez, *vidi vivam*; ibidem, riera de Vallvidrera, tram entre Can Santoi i Can Campreciós, 100 m, 21-IX-2018, H. Álvarez & C. Gómez-Bellver (BC-PV 844051, BCN 149502). Plantes arbustives naturalitzades al llarg de prop d'un quilòmetre al sotabosc de vernedes amb oms a la riba de la riera, acompanyades de *Carex pendula*, *Equisetum telmateia*, *Hedera helix* i *Smilax aspera*; només hem observat un individu en fructificació (Fig. 6d).

(Rosaceae, est d'Àsia) Naturalitzada amb caràcter invasor. Primera cita per a la península Ibèrica.

Arbust de tiges arcuades que pot créixer per sobre d'altres plantes, caracteritzat per la presència de bràctees pectinades a la base de les fulles, aquestes 5-9 pinnades. Planta molt popular com a ornamental, que actualment es troba naturalitzada, sovint com a invasora, a bona part d'Europa –Bèlgica (Verloove, 2006), França (Caillon & Lavoué, 2016), Itàlia (Galasso *et al.*, 2018), República Txeca (Pyšek *et al.*, 2012)–, Canadà (Amanda, 2018), Sud-àfrica (Baard & Kraaij, 2014) i els Estats Units. En aquest darrer territori es va introduir a finals del s. XIX per a fer tanques, fixar sòls i augmentar localment la vida silvestre, principalment d'ocells atrets pels fruits, però a on els darrers anys s'han fet grans despeses en remoció d'aquesta invasora (Amrine, 2002; Jesse *et al.*, 2006). Pot créixer en una àmplia gamma de sòls i ambients, des d'indrets ruderals o marges de camins fins a boscos, on sembla que tolera bé un cert grau d'ombra (Amrine, 2002; Huebner *et al.*, 2014). Produeix molts fruits amb llavors viables, i també es reproduïx vegetativament per formació de noves plantes a partir dels extrems de les tiges que es corben cap al terra i acaben arrelant. Creiem que aquesta espècie reuneix algunes de les característiques que defineixen una planta invasora, com ara la capacitat d'expandir-se ràpidament a la zona on creix i el fet de presentar més d'una forma

de reproducció. A la vista dels precedents, podria esdevenir un problema greu al nostre territori.

Siphonostylis unguicularis (Poir.) Wern. Schulze

BARCELONA, Barcelonès: Barcelona, Sarrià-Sant Gervasi, en un camí de terra cap a un petit grup de cases a prop de la font de la Pineda (sud de la part central de la serra de Collserola), 31TDF262848, 206 m, 13-I-2016, C. Gómez-Bellver & N. Marqués, *vidi vivam*. Població en flor, dispersa en una àrea d'uns 250 m² segurament originada per un antic escapament d'algun habitatge proper, però ara en vies de naturalització, sobretot resseguint el camí de terra i ocupant zones properes (Fig. 6e); Baix Llobregat: Molins de Rei, Can Rebella (oest de la serra de Collserola), 31TDF182864, 54 m, 21-II-2014, H. Álvarez (herbari personal). Persistent de cultiu i escapat, havia estat conreat com a ornamental en unes antigues feixes actualment abandonades (Fig. 6f).

(Iridaceae, nord d'Àfrica i Mediterrani oriental) Ocasional. Primera cita per a la península Ibèrica.

Aquest lliri havia estat anomenat com *Iris unguicularis* Poir., però recents estudis moleculars i morfològics (Wilson, 2011; Crespo *et al.*, 2015) proposen integrar-lo dins de *Siphonostylis* Wern. Schulze. Segons aquests autors, els tàxons d'aquest petit gènere presenten els filaments estaminals fusionats en forma de tub envoltant la columna estilar, a diferència de la resta del gènere *Iris*. Hem trobat dues poblacions separades uns 8 km a la serra de Collserola de Barcelona: a Molins de Rei, amb flors violàcies més típiques de l'espècie, i a la zona nord del districte de Sarrià-Sant Gervasi de Barcelona, on presentava flors blanquinoses (forma *alba*). A Europa es coneix com a subespontània a França i al Regne Unit, i com a naturalitzada a Itàlia (DAISIE, 2018; Galasso *et al.*, 2018).

Solandra maxima (Moc. & Sessé ex Dunal) P.S. Green

BARCELONA, Garraf: Sitges, grup de cases baixes a la muntanya, a prop de la riera de Vallbona, 31TDF103691, 41 m, 27-IV-2018, H. Álvarez & C. Gómez-Bellver (BC 844059). Un arbust d'1,70-1,80 m d'alçada, entre el llindar d'un bosc de pi blanc pertorbat, amb un sotabosc amb força presència de *Senecio angulatus*, i un replà on s'aboquen restes de jardineria i d'horts particulars, probablement escapada d'una casa particular que es trobava a uns 15 m (Fig. 7a).

(Solanaceae, Mesoamèrica) Ocasional. Primera cita a la península Ibèrica.

Arbust enfiladís lianoide de gran port, característic per les seves grans flors acampanades erectes, a diferència de *Brugmansia* que les té pèndules (Sánchez de Lorenzo, 2010). Es fa servir com a planta ornamental i per a construir murs verds, i la seva propagació sol fer-se per mitjà d'empelts, que solen arrelar fàcilment. Recentment s'ha publicat la primera cita europea d'aquesta planta com a escapada a Campània, al sud d'Itàlia (Salerno & Stinca, 2017).

Solanum pseudocapsicum L.

BARCELONA, Barcelonès: Barcelona, el Carmel, en un pinar pertorbat, 31TDF290853, 177 m, 11-IX-2018, C. Gómez-

Figura 7. a) *Solandra maxima*, Sitges; b-c) *Solanum pseudocapsicum*, el Carmel; d) *Tara spinosa*, Montjuïc (revisita del 16-VI-2017); e) *Tecomaria capensis*, el Carmel. Fotos: C. Gómez-Bellver (a-e).

Bellver (BC-HV 844047, BCN 149500). Un arbust gran (de ca. 1,40 m), envoltat d'altres sis individus joves de diferents mides, tots en floració i fructificació, acompanyats de diverses allòctones i ruderals, principalment *Araujia sericifera*, *Bidens subalternans* i *Solanum nigrum*. (Fig. 7b-c); Vallès Oriental: el Montseny, Can Fortià, 31TDG493249, 551 m, 25-XI-2018, *J. Altimira, vidi vivam*. Diverses plantes en floració i fructificació, pel camí de terra que va cap a una casa abandonada i al talús que es troba en una banda d'aquesta.

(Solanaceae, est d'Amèrica del Sud) Ocasional. Primeres cites per a la província de Barcelona.

Planta que s'ha fet servir, i encara avui en dia, com a ornamental pel verd profund de les fulles i el viu color vermellós-ataronjat de les baies, que són tòxiques. A Catalunya ha estat citada només per Casasayas (1989) de l'Alt Empordà, la Garrotxa i el Segrià; és present com a subespontània a diferents localitats sobretot del centre i nord peninsular, incloent el nord de Portugal (Sobrino & Sanz, 2012). A la població barcelonina, els habitatges més propers estan a uns 90 m, i no hem vist cap planta cultivada als voltants ni cap abocament

de restes de jardineria a la zona. Les plantes de la població del Montseny també semblen subespontànies, sense cap evidència que aquesta espècie sigui cultivada a cap vivenda relativament propera. La presència d'aquests individus podria ser producte de dispersió endozoocòrica per ocells, bé perquè algun animal no s'hagi vist afectat per les toxines del fruit o, més hipotèticament, per haver consumit les llavors, aquestes com a contaminants o adulterant aliments per a ocells domèstics (Hanson & Mason, 1985).

Tara spinosa (Feuillée ex Molina) Britton & Rose [= *Caesalpinia spinosa* (Feuillée ex Molina) Kuntze]

BARCELONA, Barcelonès: Barcelona, Montjuïc, en un descampat de la zona portuària a prop de l'antiga fàbrica abandonada Rivièra, 31TDF298786, 5 m, 28-IV-2010, *J.M. Montserrat & S. Pyke* (BC 907538); ibidem, revisitat el 16-VI-2017, *C. Gómez-Bellver & J. López-Pujol* (BC 990452, BCN 143182). Grup d'arbusts grans, el de més alçada de ca. 3 m, en un herbassar fortament pertorbat, amb *Amaranthus muricatus*, *Araujia sericifera*, *Ipomoea indica*, *Sorghum*

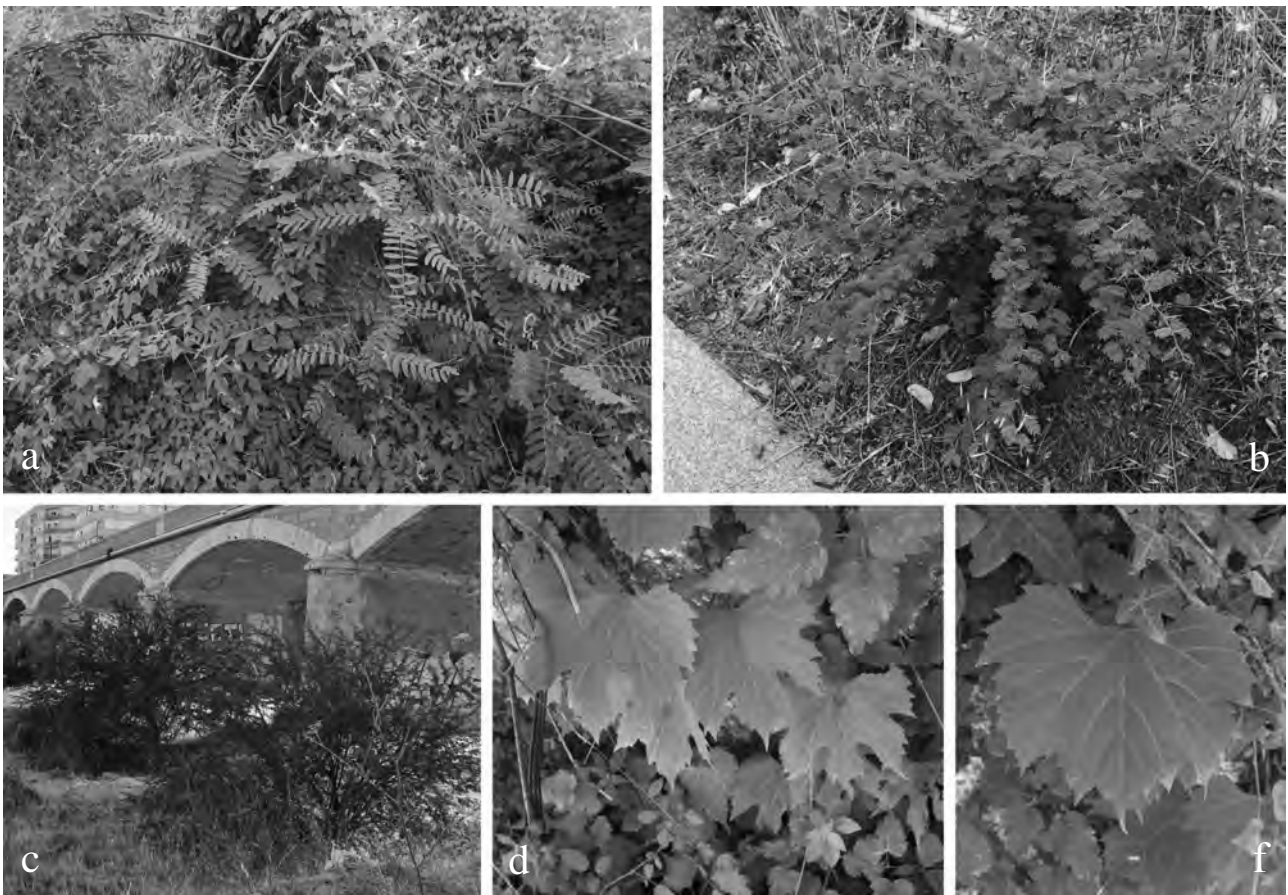

Figura 8. a) *Tipuana tipu*, Montjuïc; b-c) *Vachellia caven*, Montjuïc i Sagunt respectivament; d-e) *Vitis xgoliath*, Torrelles de Llobregat. Fotos: C. Gómez-Bellver (a-e). C. GÓMEZ-BELLVER ET AL.

halepense i *Symphytotrichum squamatum*; es va observar en fructificació el 3-VII-2017 (Fig. 7d).

(Fabaceae subf. Mimosoideae, Perú i Equador) Ocasional. Primera cita per a Catalunya.

Fins ara només havia estat citada d'Alacant (Crespo *et al.*, 2007; Serra, 2007). Sembla que es cultiva menys freqüentment que la que ha estat considerada congenèrica, *Erythrostemon gilliesii* (Wall ex Hook.) Klotzsch. Tot i que s'ha observat escapada en molt poques ocasions, els individus de la zona portuària de Barcelona persisteixen des de fa anys (amb floració i fructificació) en una àrea fortament ruderalitzada, la qual cosa indica que estan ben adaptats a l'indret.

Tecomaria capensis (Thunb.) Spach

BARCELONA, Barcelonès: Barcelona, c/ Hortal al barri del Carmel, 31TDF292859, 132 m, 8-X-2018, C. Gómez-Bellver (BC 973091). Diversos individus, des d'alguns de gran port fins a moltes petites plantes, a la part alta d'un talús amb fort pendent, en un indret molt ruderalitzat, en floració (Fig. 7e).

(Bignoniaceae, Sud-àfrica) Ocasional. Primera cita per a la província de Barcelona.

A Catalunya va ser només citada del Baix Empordà per Mallol & Maynés (2008) –on ja s'observava un comporta-

ment clarament invasor–, al País Valencià d'Alacant (a Torrevieja; Laguna *et al.*, 2009) i de València (a Xàtiva; BDBC, citat per J.C. Cristóbal & M. Luceño el 1995) i de Balears a Menorca (Podda *et al.*, 2010). Sanz *et al.* (2011) consideren que és un neòfit ocasional a les tres províncies valencianes, encara que no coneixem cap dada concreta a part de les esmentades.

Tipuana tipu (Benth.) Kuntze

BARCELONA, Barcelonès: Barcelona, Horta, a prop de Can Cortada, entre la Ronda de Dalt i els camps de futbol, 31TDF305798, 130 m, 1-XI-2016, C. Gómez-Bellver, *vidi vivam*. Algunes plantes subespontànies en una gespa a prop d'arbres cultivats; *ibidem*, Zona del Port, descampat entre el passeig de can Tunis i la Ronda Litoral, 31TDF298786, 5 m, 16-VI-2017, J. López-Pujol & C. Gómez-Bellver, *vidi vivam*. Planta en flor a una zona molt degradada amb molta presència d'*Ipomoea indica* (Fig. 8a).

(Fabaceae subf. Faboideae, Amèrica del Sud) Ocasional. Primera cita per a la província de Barcelona.

Arbre que hem observat força emprat com a ornamental en alguns municipis dins del nostre àmbit d'estudi. De Catalunya només la coneixiem de Girona (EXOCAT <http://>

exocatdb.creaf.cat/), i al País Valencià s'ha citat de València i Alacant (Sánchez *et al.*, 2017; BDBCV, citat per diferents autors entre els anys 2008 i 2015). Declarada com a invasora en altres parts del món, principalment a Austràlia (Randall, 2007); creiem que una futura naturalització d'aquesta planta al nostre territori és prou plausible.

Vachellia caven (Molina) Seigler & Ebinger [\equiv *Acacia caven* (Molina) Molina]

BARCELONA, Barcelonès: Barcelona, Montjuïc, avinguda dels Muntanyans, prop del Jardí Botànic Històric, 31TDF289799, 75 m, 13-VII-2017, P. Farelo, C. Gómez-Bellver & N. Ibáñez (BC 970406). Individu jove que creix a 2,5 m d'un adult plantat en fructificació (Fig. 8b); VALÈNCIA, Camp de Monverde: Sagunt, llera seca del riu Palància, 30SYJ342959, 35 m, 20-VII-2018, C. Burguera, C. Gómez-Bellver, J. López-Pujol, E. Mestre & N. Nualart, *vidi vivam*. Diversos adults en fructificació dispersos per la zona (Fig. 8c); Camp de Túria: Bétera, Mas de la Pelosa, 30SYJ215834, 70 m, 21-VII-2018, C. Burguera, C. Gómez-Bellver, J. López-Pujol, E. Mestre & N. Nualart, *vidi vivam*.

(Fabaceae subf. Mimosoideae, Amèrica el Sud: Argentina, Bolívia, Brasil, Paraguai, Uruguai i Xile) Ocasional. Primera cita per a Catalunya.

Afegim també noves cites per al País Valencià, on només havia estat citada dels voltants del campus de ciències de la Universitat de València, a Burjassot (Laguna *et al.*, 2010). Aleshores es van observar diversos individus escapats a partir de plantes cultivades, i ja es va advertir de la probable aparició de noves poblacions en zones properes. La població observada a Sagunt ratifica clarament aquest pronòstic.

Vitis* × *goliath Ardenghi, Galasso & Banfi

BARCELONA, Baix Llobregat: Torrelles de Llobregat, masia de Can Bella, 31TDF146794, 122 m, 21-IX-2018, H. Álvarez & C. Gómez-Bellver (BC 973090, BCN 149401). Planta de prop de 2 m acompanyada d'altres ruderals i neòfitas a la base d'un mur de la masia (Fig. 8d-e).

(Vitaceae, híbrid artificial entre *V. riparia* Michx. × *V. rupestris* Scheele × *V. vinifera* L.) Ocasional. Primera cita comarcal (el Baix Llobregat).

Es tracta d'un dels diversos híbrids emprats en viticultura com a portaempelts, citat prèviament com a naturalitzat a Catalunya només a les comarques del Bages (Barcelona) i la Noguera (Lleida) (Aymerich, 2016b, 2017). Planta present al País Valencià (Laguna, 2004, 2005) i assilvestrada a Extremadura (Vázquez & García, 2017). A Europa es troba naturalitzada a Itàlia (Ardenghi *et al.*, 2015; Ardenghi & Cauzzi, 2015; Galasso *et al.*, 2018). La planta observada al Baix Llobregat correspon a les descrites per Aymerich i, com aquest autor indica, també hem detectat que totes les fulles presenten base truncada sense sinus peciolar o poc marcat, i que en el mateix peu s'observa una conspícua variabilitat en la forma del limbe (des de fulles enteres de contorn reniforme, molt similars a *V. rupestris*, fins a altres més grans i gairebé pentalobulades, que recorden a *V. vinifera*).

Agraïments

Els autors volen expressar el seu agraïment a Daniel Guillot pels seus valuosos comentaris sobre plantes escapades al País Valencià, a Piet van der Meer per la confirmació de la identificació d'*Agave albomarginata* i *Furcraea selloa*, a Pere Barnola i Francesc Caralt per la informació sobre *Oenothera lindheimeri*, a Josep Gestí per la seva dada de *Bouteloua dactyloides* i a Joan Altimira per les seves dades de *Nephrolepis cordifolia* i *Solanum pseudocapsicum*. Agraïm també l'acurada supervisió i els valuosos comentaris dels revisors.

Referències

- AEDO, C. 1986. *Furcraea* Vent. P. 498-500. In: Castroviejo, S., Rico, E., Quintanar, A. Herrero, A. Aedo, C. (eds.). Flora iberica 20. Real Jardín Botánico (CSIC), Madrid. 651 p.
- ÁLVAREZ, H., IBÁÑEZ, N. & GÓMEZ-BELLVER, C. 2016. Noves aportacions al coneixement de la flora al·lòctona de la comarca del Baix Llobregat (Catalunya, Espanya). *Collectanea Botanica (Barcelona)*, 35: e007.
- AMANDA, W. 2018. *Multiflora rose* (*Rosa multiflora*) *Best management practices in Ontario*. Ontario Invasive Plant Council, Peterborough. 40 p.
- AMRINE, J. W. 2002. *Multiflora rose*. P. 265-292. In: Van Driesche, R., Blossey, B., Hoddle, M., Lyon, S. & Reardon, R. (eds.). Biological control of invasive plants in the eastern United States. USDA Forest Service Publication FHTET-2002-04. 413 p.
- ANDERSON, E. F. 2001. *The cactus family*. Timber Press, Portland. 776 p.
- ARDENGHI, N. M. G., BANFI, E. & GALASSO, G. 2015. A taxonomic survey of the genus *Vitis* L. (Vitaceae) in Italy, part II: the 'EuroAmerican' hybrids. *Phytotaxa*, 224: 232-246.
- ARDENGHI, N. M. G. & CAUZZI, P. 2015. Alien grapes (*Vitis*, Vitaceae) in Sicily (Italy): novelties for the Sicilian and Mediterranean flora. *Natural History Sciences*, 2: 137-148.
- ARIANOUTSOU, M., BAZOS, I., DELIPETROU, P. & KOKKORIS, Y. 2010. The alien flora of Greece: taxonomy, life traits and habitat preferences. *Biological Invasions*, 12: 3525-3549.
- AYMERICH, P. 2013. Plantas alóctonas de origen ornamental en la cuenca alta del río Llobregat (Cataluña, noreste de la Península Ibérica). *Bouteloua*, 16: 52-79.
- AYMERICH, P. 2015. Nuevos datos sobre plantas suculentas alóctonas en Cataluña. *Bouteloua*, 22: 99-116.
- AYMERICH, P. 2016a. Algunas citas de plantas alóctonas de origen ornamental en la zona del Penedès (Cataluña). *Bouteloua*, 24: 78-92.
- AYMERICH, P. 2016b. Contribució al coneixement de la flora al·lòctona del nord i el centre de Catalunya. *Orsis*, 30: 11-40.
- AYMERICH, P. 2016c. Notas sobre plantas alóctonas de origen ornamental en el litoral septentrional de Cataluña. *Bouteloua*, 26: 78-91.
- AYMERICH, P. 2017. Notes sobre flora al·lòctona a Catalunya. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 81: 97-116.
- AYMERICH, P. & GUSTAMANTE, L. 2015. Nuevas citas de plantas alóctonas de origen ornamental en el litoral meridional de Cataluña. *Bouteloua*, 20: 22-41.
- AYMERICH, P. & GUSTAMANTE, L. 2016. Nuevas citas de plantas alóctonas de origen ornamental en el litoral meridional de Cataluña, II. *Bouteloua*, 24: 93-112.
- BAARD, J. A. & KRAAIJ, T. 2014. Alien flora of the Garden Route National Park, South Africa. *South African Journal of Botany*, 94: 51-63.

- BAILEY, V. L. 1962. Revision of the genus *Ptelea* (Rutaceae). *Brittonia*, 14: 1-45.
- BYNG, J. W., CHASE, M. W., CHRISTENHUSZ, M. J. M., FAY, M. F., JUDD, W. S., MABBERLEY, D. J. *et al.* (comp.) 2016. An update of the Angiosperm Phylogeny Group classification for the orders and families of flowering plants: APG IV. *Botanical Journal of the Linnean Society*, 181: 1-20.
- CAILLON, A. & LAVOUÉ, M., 2016. *Liste hiérarchisée des plantes exotiques envahissantes d'Aquitaine*. Version 1.0 – Conservatoire Botanique National Sud-Atlantique, Audenge. 47 p.
- CASASAYAS, T. 1989. *La flora al·lòctona de Catalunya. Catàleg raonat de les plantes vasculares exòtiques que creixen sense cultiu al NE de la Península Ibèrica*. Tesi Doctoral, Universitat de Barcelona, Barcelona. 880 p.
- CHEEK, M. D. & CROUCH, N. R. 2015. Assessment of the invasive status of newly recorded cactus species in the central Tugela River basin. *Bothalia*, 45: 1-8.
- CONCA, A., OLTRA, J. E. & SERRA, L. 2002. *Proboscidea louisianica* (Mill.) Thell. (Martyniaceae), nueva para la comunidad valenciana. *Flora Montiberica*, 22: 10-11.
- CRESPO, M. B., CAMUÑAS, E. & CRISTÓBAL, J. C. 2007. Precisiones corológicas y taxonómica sobre la flora de Alicante. *Flora Montiberica*, 36: 52-64.
- CRESPO, M. B., MARTÍNEZ-AZORÍN, M. & CAMUÑAS, E. 2013. Novedades corológicas para la flora valenciana. *Flora Montiberica*, 55: 118-127.
- CRESPO, M. B., MARTÍNEZ-AZORÍN, M., & MAVRODIEV, E. V. 2015. Can a rainbow consist of a single colour? A new comprehensive generic arrangement of the *Iris sensu lato* clade (Iridaceae), congruent with morphology and molecular data. *Phytotaxa*, 232: 1-78.
- DAISIE. 2018. *Iris unguicularis* Poir. In: Daisie, Delivering Alien Invasive Species Inventories for Europe. Disponible en: <http://www.europe-aliens.org/speciesFactsheet.do?speciesId=1816#> [Data de consulta: 4 octubre 2018]
- DAISIE. 2019. *Ptelea trifoliata* L. In: Daisie, Delivering Alien Invasive Species Inventories for Europe. Disponible en: <http://www.europe-aliens.org/speciesFactsheet.do?speciesId=17024> [Data de consulta: 25 gener 2019]
- DEHNEN-SCHMUTZ, K. & TOUZA, J. 2008. *Plant invasions and ornamental horticulture: Pathway, propagule pressure and the legal framework*. P. 15-21. In: Teixeira da Silva J.A. (ed.). *Floriculture, ornamental and plant biotechnology: advances and topical issues*. Global Science Books. Department of Horticulture, Kagawa University. Isleworth. 571 p.
- EURO+MED PlantBase. 2019. *Ptelea trifoliata* L. In: Euro+Med Plantbase - the information resource for Euro-Mediterranean plant diversity. Disponible en: <http://ww2.bgbm.org/EuroPlusMed/PTaxonDetail.asp?NameCache=Ptelea%20trifoliata&PTRefFk=7500000> [Data de consulta: 25 gener 2019]
- FAULKNER, K. T., ROBERTSON, M. P., ROUGET, M. & WILSON, J. R. U. 2016. Understanding and managing the introduction pathways of alien taxa: South Africa as a case study. *Biological Invasions*, 18: 73-87.
- FERREN, W. R. Jr., BLECK, J. E. & VIVRETTE, N. J. 1981. *Malephora crocea* (Aizoaceae) naturalized in California. *Madroño*, 28: 80-85.
- FERRER-GALLEGO, P. P., GUILLOT, D. & LAGUNA, E. 2016. Nuevas citas para la flora alóctona en la provincia de Valencia. *Bouteloua*, 24: 126-131.
- FOURNIER, P. 1951-1952. *Flore illustrée des jardins et des parcs. Arbres, arbustes et fleurs de pleine terre*. Paul Lechevalier (ed.). 4 vol. 340, 552, 536 p. i 1 atlas amb 182 pl.
- FRAGA, P., MASCARÓ, C., CARRERAS, D., GARCÍA, O., PONS, M. & TRUYOL, M. 2001. Notes i contribucions al coneixement de la flora de Menorca (II). *Bolletí de la Societat d'Història Natural de les Balears*, 44: 73-79.
- GALANOS, C. J. 2015. The alien flora of terrestrial and marine ecosystems of Rodos island (SE Aegean), Greece. *Willdenowia*, 45: 261-278.
- GALASSO, G., CONTI, F., PERUZZI, L., ARDENGHI, N. M. G., BANFI, E., CELESTI-GRAPPO, L. *et al.* 2018. An updated checklist of the vascular flora alien to Italy. *Plant Biosystems*, 152(3): 556-592.
- GENTRY, H. S. 1982. *Agaves of continental North America*. The University of Arizona Press, Tucson. 670 p.
- GILMAN, E. H. & WATSON, D. G. 2007. *Koeleria paniculata: Goldenrain tree*. Publication ENH-497. University of Florida. Institute of Food and Agricultural Sciences. Homestead, Florida. 3 p.
- GIMÉNEZ, M. 2012. Estudi de l'efecte de la flora invasora sobre les espècies autòctones del litoral de Llançà. *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 43: 301-325.
- GÓMEZ, F., PRUNELL, S., SABATÉ, P. & SALVADÓ, S. 2010. *Pla de gestió de l'illa de Portlligat i diagnosi de flora a la badia*. Informe projecte final de carrera. Universitat de Girona. Ciències Ambientals. 145 p. i annex. <https://dugi-doc.udg.edu/handle/10256/3328>
- GÓMEZ-BELLVER, C., ÁLVAREZ, H. & SÁEZ, L. 2016. New contributions to the knowledge of the alien flora of the Barcelona province (Catalonia, Spain). *Orsis*, 30: 167-189.
- GONZÁLEZ-MARTÍNEZ, X. I. 2016. *Furcraea parmentieri* (Roezli ex Ortgies) García-Mend.: una nueva agavácea naturalizada para la Península Ibérica. *Botanica Complutensis*, 40: 131-134.
- GUIGGI, A. 2008. Catalogo delle Cactaceae naturalizzate in Italia con osservazioni tassonomiche, nomenclaturali e corologiche. *Rivista Piemontese di Storia Naturale*, 29: 103-140.
- GUILLOT, D. 2003. Apuntes corológicos sobre neófitos de la flora valenciana. *Flora Montiberica*, 23: 13-17.
- GUILLOT, D. 2009. *Flora ornamental española: Aspectos históricos y principales especies*. Monografías de la revista Bouteloua 8. Jolube Editor, Jaca. 274 p.
- GUILLOT, D., VAN DER MEER, P. & LÓPEZ-PUJOL, J. 2016. Primera cita como alóctona de *Furcraea selloa* K. Koch en España. *Bouteloua*, 24: 136-138.
- GUILLOT, D., LAGUNA, E. & ROSSELLÓ, J. A. 2009a. *La familia Cactaceae en la flora alóctona valenciana*. Monografías de la revista Bouteloua 5. Jolube Editor, Jaca. 145 p.
- GUILLOT, D., LAGUNA, E. & ROSSELLÓ, J. A. 2009b. *Flora alóctona suculenta valenciana*. Aizoaceae y Portulacaceae. Monografías de la revista Bouteloua 7. Jolube Editor, Jaca. 68 p.
- GUILLOT, D., MATEO, G. & ROSSELLÓ, J. A. 2009c. *Claves para la flora ornamental de la provincia de Valencia*. Monografías de la revista Bouteloua 1. Jolube Editor, Jaca. 266 p.
- HAEUSER, E. S. 2017. *Shifts in invasion potential of alien ornamental plants under climate change*. Dissertation submitted for the degree of Doctor of Natural Sciences. Faculty of Sciences Department of Biology, Konstanz. 163 p.
- HAEUSER, E., DAWSON, W., THUILLER, W., DULLINGER, S., BLOCK, S., BOSSDORF, O. *et al.* 2018. European ornamental garden flora as an invasion debt under climate change. *Journal of Applied Ecology*, 55(5): 2386-2395.
- HANSON, C. G. & MASON, J. L. (1985) Bird seed aliens in Britain. *Watsonia*, 15: 237-252.
- HARTMANN, H. E. K. 2017. *Illustrated handbook of succulent plants: Aizoaceae*. Second edition. Springer, Hamburg. 1312 p.

- HEENAN, P. B., DE LANGE, P. J., CAMERON, E. K., OGLE, C. C. & CHAMPION, P. D. 2004. Checklist of dicotyledons, gymnosperms, and pteridophytes naturalised or casual in New Zealand: Additional records 2001–2003. *New Zealand Journal of Botany*, 42: 797-814.
- HENDERSON, L. 2007. Invasive, naturalized and casual alien plants in southern Africa: a summary based on the Southern African Plant Invaders Atlas. *Bothalia*, 37: 215-248.
- HUEBNER, C. D., STEINMAN, J., HUTCHINSON, T. F., RISTAU, T. E. & ROYO, A. A. 2014. The distribution of a non-native (*Rosa multiflora*) and native (*Kalmia latifolia*) shrub in mature closed-canopy forests across soil fertility gradients. *Plant Soil*, 377: 259-276.
- JAASVELD, E. V. 2003. *Crassula*. P. 32-84. In: Egli, U. (ed.), *Illustrated handbook of succulent plants: Crassulaceae*. Springer-Verlag, Berlin. 458 p i 48 pl.
- JESSE, L. C., MOLONEY, K. A. & OBRYCKI, J. J. 2006. Insect pollinators of the invasive plant, *Rosa multiflora* (Rosaceae), in Iowa, USA. *Weed Biology and Management*, 6: 235-240.
- KLAK, C. *Malephora*. P. 292. In: Manning, J. & Goldblatt, P. 2012. *Plants of the Greater Cape Floristic Region 1: The core Cape flora*. Strelitzia 29. South African National Biodiversity Institute, Pretoria. 853 p.
- KLAK, C. *Malephora*. P. 208. In: Snijman, D.A. 2013. *Plants of Greater Cape Floristic Region 2: The extra Cape flora*. Strelitzia 30. South African National Biodiversity Institute, Pretoria. 543 p.
- KOIZUMI, G. 1917. *Contribuciones ad Floram Asiae Orientalis*. *Shokubutsugaku Zasshi*, 31: 31-41.
- LAGUNA, E. 2004. Datos foliares de la especies e híbridos alóctonos de vides (género *Vitis*) en el territorio valenciano. *Toll Negre*, 3: 11-25.
- LAGUNA, E. 2005. *Especies invasoras de Vitis L. en España: identificación y datos sobre su capacidad de expansión*. II Congreso de Biología de la Conservación de Plantas, Jardín Botánico Atlántico, Gijón, España, 21–23 Septiembre 2005. Disponible en: http://botanico.gijon.es/multimedia_objects/download?object_id=77463&object_type=document [Data de consulta 1 octubre 2018].
- LAGUNA, E., FERRER-GALLEGO, P. P. 2012. Nuevas plantas alóctonas relevantes para la Comunidad Valenciana. *Flora Montiberica*, 51: 80-84.
- LAGUNA, E. & FERRER-GALLEGO, P. P. 2014. Sobre la identidad de *Morus alba* var. *kagayamae*, planta alóctona ornamental en España. *Bouteloua*, 18: 36-43.
- LAGUNA, E., FERRER-GALLEGO, P. P. & CURRÁS, R. 2010. Sobre la presencia de tres nuevas alóctonas para la flora valenciana e ibérica. *Botanica Complutensis*, 34: 65-70.
- LAGUNA, E., GUILLOT, D., ROSSELLÓ, R., GÓMEZ, M. A., FERRER, P. P., DELTORO, V. I. *et al.* 2014. Nuevas citas de plantas alóctonas suculentas asilvestradas en la Comunidad Valenciana. *Bouteloua*, 18: 141-159.
- LAGUNA, E., PÉREZ, J. & DELTORO, V. 2009. *Lampranthus glaucoides* (Haw.) N.E.Br. (*L. aurantiacus* (DC.) Schwantes), neófito para la flora silvestre europea. *Bouteloua*, 6: 76-79.
- MALLOL, A. & MAYNÉS, J. 2008. Nous xenòfits al Baix Empordà (Catalunya). *Acta Botanica Barcinonensia*, 51: 59-77.
- MARCHANTE, E., FREITAS, H. & MARCHANTE, H. 2008. *Guia prático para a identificação de plantas invasoras de Portugal Continental*. Imprensa da Universidade de Coimbra, Coimbra. 183 p.
- MATEO, G. & CRESPO, M. B. 2014. *Claves ilustradas para la flora valenciana*. Monografías de Flora Montiberica. Jolube Consultor Botánico y Editor, Jaca. 503 p.
- MATEO, G., CRESPO, M. B. & LAGUNA, E. 2015. *Flora valentina*. Vol. 3. Fundació de la Comunitat Valenciana per al Medi Ambient. València. 552 p.
- McINTOSH, F. 2011. *Malephora* N. E. Brown. P. 172. In: Cullen, J., Knees S. G. & Cubey, H. S. (eds.). *The European Garden Flora. A manual for the identification of plants cultivated in Europe, both out-of-doors and under glass*. Vol. II. Angiospermae-Dicotyledons. Casuarinaceae to Cruciferae: 172. Second edition. Cambridge University Press, Cambridge. 652 p.
- MUÑOZ F. & NAVARRO, C. 1986. *Koelreuteria* Laxm. P. 69-71. In: Muñoz, F., Navarro, C., Quintanar, A. Buirra, A. (eds.). *Flora iberica 9*. Real Jardín Botánico (CSIC), Madrid. 564 p.
- NEBOT, J. R. & MATEO, G. 1993. *Fragmenta chorologica occidentalia, 4666-4682*. *Anales del Jardín Botánico de Madrid*, 51: 135-136.
- NORDESTAM, B. 1968. *The genus Euryops. Part I. Taxonomy*. *Opera Botanica*, 20. Societate Botanice Lundensi. Lund i Copenhagen. 409 p.
- OLIVER, X. 2006. Novetats botàniques de la Garrotxa, troballes interessants. *Lithodora, Novetats Botàniques de la Garrotxa*, 2006: 36-55.
- OLIVER, X. 2009. *Catàleg de la flora vascular allòctona de la Garrotxa*. 4a edició. Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana Història Natural. Olot. 65 p.
- PAIVA, J. 2001. *Proboscidea* Schmidel. P. 22-24. In: Paiva, J., Sales, F., Hedge, I. C., Aedo, C., Aldasoro, J. J., Castroviejo, S. *et al.* (eds.). *Flora iberica 14*. Real Jardín Botánico (CSIC), Madrid. 251 p.
- PAIVA, J. & NOGUERA, L. I. 1993. *Abutilon* Mill. P. 201-203. In: Castroviejo, S., Aedo, C., Cirujano, S., Laínz, M., Montserrat, P., Morales, R. *et al.* (eds.). *Flora iberica 3*. Real Jardín Botánico (CSIC), Madrid. 730 p.
- PEÑA, A., FERRER-GALLEGO, P. P., RIERA, J., FABADO, J. & MATEO, G. 2017. *Flora vascular del Parc Natural del Túrria*. Jolube Consultor Botánico y Editor, Jaca. 249 p.
- PERGL, J., SÁDLO, J., PETŘÍK, P., DANIHELKA, J., CHRTEK J. Jr., HEJDA, M. *et al.* 2016. Dark side of the fence: ornamental plants as a source for spontaneous flora of the Czech Republic. *Preslia*, 88: 163-184.
- PIGNATTI, S., 1982: *Flora d'Italia 2*. Edagricole, Bologna. 732 p.
- PINO, R., SILVA-PANDO, F. J., GALÁN, A., GARCÍA, X. R., PINO, J. J., ROZADOS, M. J. *et al.* 2011. Aportaciones a la flora de Galicia. *X. Botanica Complutensis*, 35: 65-87.
- PODDA, L., FRAGA, P., MAYORAL, O., MASCIA, F. & BACCHETTA, G. 2010. Comparación de la flora exótica vascular en sistemas de islas continentales: Cerdeña (Italia) y Baleares (España). *Anales del Jardín Botánico de Madrid*, 67: 157-176.
- POTGIETER, L. J., RICHARDSON, D. M. & WILSON, J. R. U. 2014. *Casuarina cunninghamiana* in the Western Cape, South Africa: Determinants of naturalisation and invasion, and options for management. *South African Journal of Botany*, 92: 134-146.
- PYŠEK, S. 2008. Contribución al conocimiento de la flora alóctona catalana. *Collectanea Botanica*, 27: 95-104.
- PYŠEK, P., DANIHELKA, J., SÁDLO, J., CHRTEK, J. Jr., CHYTRÝ, M., JAROŠÍK, V. *et al.* 2012. Catalogue of alien plants of the Czech Republic (2nd edition): checklist update, taxonomic diversity and invasion patterns. *Preslia*, 84: 155-255.
- PYŠEK, P., HULME, P. E., MEYERSON, L. A., SMITH, G. F., BOATWRIGHT, J. S., CROUCH, N. R. *et al.* 2013. Hitting the right target: taxonomic challenges for, and of, plant invasions. *AoB PLANTS*, 5: 1-25.
- PYŠEK, P., RICHARDSON, D. M., REJMÁNEK, M., WEBSTER, G. L., WILLIAMSON, M. & KIRSCHNER,

- J. 2004. Alien plants in checklists and floras: towards better communication between taxonomists and ecologists. *Taxon*, 53: 131-143.
- RANDALL, R. P. 2007. *The introduced flora of Australia and its weed status*. CRC for Australian Weed Management. University of Adelaide, Adelaide. 524 p.
- ROCHA, M. L. 1990. *Casuarina* Adanson. P. 50-52. In: Castroviejo, S., Laínz, M., López, G., Montserrat, P., Muñoz, F., Paiva, J. *et al.* (eds.). *Flora iberica 2*. Real Jardín Botánico (CSIC), Madrid. 897 p.
- ROYO, F. 2006. *Flora i vegetació de les planes i serres litorals compreses entre el riu Ebro i la serra d'Irta*. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona, Barcelona. 1131 p.
- SALERNO, G. & STINCA, A. 2017. First European record of *Solandra maxima* (Sessé & Moc.) P.S.Green (Solanaceae). *Annali di Botanica*, 7: 67-70.
- SÁNCHEZ, E. & VERLOOVE, F. 2015. New records of interesting xenophytes in the Iberian Peninsula. V. *Lazaroa*, 36: 43-50.
- SÁNCHEZ, E., VERLOOVE, F. & SILVA, V. 2017. New records of interesting xenophytes in the Iberian Peninsula. VII. *Folia Botanica Extremadurensis*, 11: 39-50.
- SÁNCHEZ DE LORENZO, J. M. (coord.) 2007. *Flora ornamental española: las plantas cultivadas en la España peninsular e insular, V. Santalaceae-Polygalaceae*. Junta de Andalucía, Mundi Prensa i Asociación Española de Parques y Jardines Públicos. Sevilla i Madrid. 755 p.
- SÁNCHEZ DE LORENZO, J. M. (coord.) 2010. *Flora ornamental española: las plantas cultivadas en la España peninsular e insular, VI. Araliaceae-Boraginaceae*. Junta de Andalucía, Mundi Prensa i Asociación Española de Parques y Jardines Públicos. Sevilla i Madrid. 547 p.
- SANZ, M., DANA, E. & SOBRINO, E. 2004. *Atlas de las plantas alóctonas invasoras en España*. Dirección General para la Biodiversidad. Madrid. 378 p.
- SANZ, M., GUILLOT, D & DELTORO, V. 2011. La flora alóctona de la Comunidad Valenciana (España). *Botanica Complutensis*, 35: 97-130.
- SCHOLZ, S., REYES-BETANCORT, J. A. & DE LA TORRE, W. W. 2013. Adiciones a la flora vascular de Fuerteventura (Islas Canarias) III. *Botánica Macaronésica*, 28: 99-116.
- SEQUEIRA, M., ESPÍRITO-SANTO, D., AGUIAR, C., CAPELO, J. & HONRADO, J. (coord.) 2011. *Checklist da flora de Portugal (Continental, Açores e Madeira)*. Associação Lusitana de Fitossociologia (ALFA), Lisboa. 74 p.
- SERRA, L. 2007. *Estudio crítico de la flora vascular de la provincia de Alicante: aspectos nomenclaturales, biogeográficos y de conservación*. Monografías del Real Jardín Botánico Ruizia, 19. CSIC. Madrid. 1414 p.
- SOBRINO, E. & SANZ, M. 2012. *Solanum* L. P. 166-195. In: Talavera, S., Andrés, C., Arista, M., Fernández, M. P., Gallego, M. J., Ortiz, P. L. *et al.* (eds.). *Flora iberica 11*. Real Jardín Botánico (CSIC), Madrid. 672 p.
- THIEDE, J. 2001. *Agave* L. P. 6-76. In: Egli U. (ed.). *Illustrated handbook of succulent plants: Monocotyledons*. Springer-Verlag, Berlín. 354 p. i 32 p. de figures.
- THOMPSON, I. R. 2006. A taxonomic treatment of tribe Senecioneae (Asteraceae) in Australia. *Muelleria*, 24: 51-110.
- TORRES, L., ROYO, F. & ARASA, A. 2003. *Plantas vasculares del cuadrat UTM 31T BF81 Santa Bàrbara. ORCA: Catàlegs floristics locals 15*. Secció de Ciències Biològiques (IEC). Barcelona.
- TURBELIN, A. J., MALAMUD, B. D. & FRANCIS, R. A. 2017. Mapping the global state of invasive alien species: patterns of invasion and policy responses. *Global Ecology and Biogeography*, 26: 78-92.
- VÁZQUEZ, F. M. & GARCÍA, D. 2017. Aproximación al conocimiento de los taxones del género *Vitis* L. (Vitaceae), que viven silvestres en Extremadura (España). *Folia Botanica Extremadurensis*, 11: 5-37.
- VERLOOVE, F. 2006. Catalogue of neophytes in Belgium (1800-2005). *Scripta Botanica Belgica*, 39: 1-89.
- VERLOOVE, F. & LAMBINON, J. 2014. La Nouvelle Flore, 6e édition: commentaires chorologiques. *Dumortiera*, 104: 41-73.
- VERLOOVE, F. 2018. *Cucurbita moschata* Duchesne. In: Manual of the alien plants of Belgium. Botanic Garden of Meise, Belgium. Disponible en: <http://alienplantsbelgium.be> [Data de consulta 18 agost 2018]
- VERLOOVE, F. & ALVES, P. 2016. New vascular plants for the western part of Iberian Peninsula. *Folia Botanica Extremadurensis*, 10: 7-25.
- VERLOOVE, F. & SÁNCHEZ-GULLÓN, E. 2008. New records of interesting xenophytes in the Iberian Peninsula. *Acta Botanica Malacitana*, 33: 147-167.
- VERLOOVE, F. & SÁNCHEZ-GULLÓN, E. 2012. New records of interesting vascular plants (mainly xenophytes) in the Iberian Peninsula. II. *Flora Mediterranea*, 22: 5-24.
- WILSON, C.A. 2011. Subgeneric classification of *Iris* re-examined using chloroplast sequence data. *Taxon*, 60: 27-35.